

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi tieliikennelain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 7 päivänä helmikuuta 2006 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi tieliikennelain muuttamisesta (HE 224/2005 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on antanut asiasta lausunnon (TyVL 3/2006 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Jorma Hörkkö, liikenne- ja viestintäministeriö
- Juhani Salmela, Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry
- asiantuntija Jukka Luokkamäki, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- varatuomari Eila Sillanpää, Suomen Huolintaliikkeiden Liitto
- logistiikkapääällikkö Markku Maukonen, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
- puheenjohtaja Kimmo Puntti, Rahtarit ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut professori Matti Tolvanen, Joensuun yliopisto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan tieliikennelakia muutettavaksi niin, että vastuuta ajoneuvon oikeasta kuormaamisesta ja kuorman sitomisesta sekä ajoaikojen noudattamisesta tulisi kuljettajan lisäksi sellaiselle henkilölle, joka osallistuu kuormaamiseen tai tosiasiallisesti määrää kuljettajan aikataulusta. Tarkoituksena on, että jokainen päättävä vastaa tekemisistään. Kuormaamisen osalta esitys koskisi vain kaupallisia kuljetuksia. Muiden kuljetusten kuormaamista koskeviin säädöksiin, mukaan lukien vaarallisten aineiden kuljetusta koskeviin säädöksiin, ei puututtaisi.

Esityksessä ehdotetaan myös, että kuormauksen ja kuljetuksen suorittajat huolehtisivat siitä, että niiden palveluksessa olevat kuormaukseen ja kuljetukseen osallistuvat tuntevat kuormausta koskevat säännökset. Kuljetukseen osallistuvat olisivat myös velvollisia huolehtimaan siitä, että kuormaajalla on oikeat tiedot ajoneuvosta ja kuormasta. Kuljetuksen suorittaja olisi vastuussa siitä, että ajoneuvossa on kuorman sitomiseen tarvittavat tavanomaiset välineet.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan syksyllä 2006.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että nyt ehdotettu muutos ei poista kuljettajan vastuuta kuormauksen laillisuudesta, mutta vastuu tarkistetaan hallituksen esityksen mukaan niihin tilanteisiin, joihin kuljettaja on voinut vaikuttaa. Muutos asettaa sen sijaan vastuuseen myös sellaisen henkilön, joka osallistuu kuormaamiseen tai tosiasiallisesti määrää kuljettajan aikataulusta. Sosiaalilainsäädännön rikkomisen osalta uusi momentti ei poistaisi kuljettajalta tai hänen työnantajaltaan 1 momentin mukaista vastuuta, mutta toimeksiantajan ja välittäjän toiminta voi vaikuttaa lieventävästi heidän rangaistuksiinsa. Rangaistuksen mittaamisen osalta valiokunta viittaakin työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausuntoon.

Yksityiskohtaiset perustelut

87 a §. Vastuu ajoneuvon kuormaamisesta kaupallisissa kuljetuksissa. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausuntoon viitaten valiokunta ehdottaa pykälää muutettavaksi siten, että valmiiksi kuormattua perävaunua koskevat pykälän 5 momentin säännökset laajennetaan koskemaan myös muita vastaavia kuormatiloja, kuten esimerkiksi vaihtolavoja.

Valiokunta on myös tehnyt kielellisen tarkistuksen 6 momentin muotoiluun.

Valiokunta on tehnyt vastaavat muutokset pykälän muotoiluun.

105 a §. Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen. Oikeusministeriö on kiinnittänyt huomiota siihen, että nyt ehdotetussa 4 momen-

tissa viitataan pykälän 1 momenttiin, jossa säädetään rangaistavaksi tahallisesti tai törkeästi huolimattomuudesta tehdyt teot. Nyt ehdotetun momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan kuitenkin, että aikataulun laatijan rangaistusvastuu edellyttää sanamuodon mukaan tahallisuutta. Jos vastuuseen halutaan ainoastaan tekoon tahallisesti syyllistyneet, sen tulisi oikeusministeriön mukaan ilmetä nimenomaisesti 4 momentista, koska viittaus 1 momenttiin on harhaan johtava. Asiantuntijakuulemisissa on kuitenkin myös todettu, että momentin viittaus "1 momentin mukaisesti" ei viittaa tahallisuuteen tai törkeään huolimattomuuteen, vaan siihen että rangaistus määräytyy 1 momentin mukaisesti. Epäselvyyden poistamiseksi valiokunta ehdottaa momenttia täydennettäväksi selventävällä viittauksella tahallisuuteen.

Ajoaikojen ym. rikkomisen pitää näin ollen olla tahallista, jotta aikataulun laatija joutuisi vastuuseen. Tällöin myös aikataulun laatijan menettely on väistämättä tahallista. Tahallisuuteen kuuluu tietoisuus siitä, että ajoaikoja ym. tullaan rikkomaan tahallaan. Momentin alkuosa ilmaisee selvästi tietoisuuden asteen. Jos ajoaikojen tahallinen rikkominen on ilmeistä, aikataulun laatijakin toimii tahallisesti, ts. hänellä on tahallisuuteen kuuluva tietoisuus olosuhteista, jotka tekevät hänen tekonsa rangaistavaksi. Sana "ilmeinen" ilmaisee tahallisuuteen kuuluvaa tietoisuuden astetta myös tunnusmerkistössä, jossa säädetään rangaistavaksi kulkuneuvon luovuttaminen juopuneelle. Nyt puheena olevan säännöksen muotoilu vastaa siten RL 23:8:aa.

Valiokunta toteaa, että aikataulun laatija joutuu säännöksen mukaan vastuuseen vain silloin, kun ajoaikoja ym. rikotaan tahallaan. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ongelmaa ei aiheudu siitä, että kuljettaja joutuu vastuuseen myös törkeän huolimattomuuden perusteella.

Valiokunta on tehnyt vastaavan muutoksen momentin muotoiluun.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotus).

Valiokunnan muutosehdotus**Laki****tieliikennelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään tieliikennelakiin (267/1981) siitä lailla 401/2005 kumotun 87 a §:n tilalle uusi 87 a § ja 105 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 401/2005, uusi 4 momentti seuraavasti:

87 a §

Vastuu ajoneuvon kuormamisesta kaupallisissa kuljetuksissa

(1—4 mom. kuten HE)

Kuljetuksen suorittaja vastaa siitä, että kuljetukseen käytetään ajoneuvoa, jossa on kuorman sitomiseen tarvittavat tavanomaiset välineet ja joka turvallisuudeltaan muutoinkin soveltuu tehtävään. Valmiiksi kuormatun perävaunun tai muun kuormatilan soveltuvuudesta vastaa kuitenkin se, joka on ennen kuormamista ottanut perävaunun tai muun kuormatilan käyttöön tai sopinut sen käyttöön ottamisesta.

Kuormauksen ja kuljetuksen suorittajan on huolehdittava siitä, että niiden palveluksessa oleva kuormaukseen ja kuljetukseen osallistuva henkilö tuntee riittävän hyvin *työtehtäviensä koskevat* kuormauksa sääntelevät säännökset ja määräykset.

105 a §

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen

Kun kuljetuksen suorittaja on ilmoittanut, tai kun olosuhteista muutoin selvästi ilmenee, että kuljetussopimuksen mukaisen aikataulun noudattamisella rikotaan *tahallisesti* 1 momentissa mainittuja ajoaikoja, taukoja tai lepoaikoja koskevia säännöksiä, mutta aikataulun laatinut tästä huolimatta edellyttää kuljetuksen tapahtuvan niin, että näitä säännöksiä ei voida noudattaa, aikataulun laatija tai tämän edustaja tuomitaan 1 momentin mukaisesti. Aikataulun laatijaksi katsotaan myös se, joka on aikataulua laatimatta muutoin edellyttänyt määrättyä toimitusaikaa.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

LiVM 6/2006 vp — HE 224/2005 vp

Helsingissä 5 päivänä huhtikuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Markku Laukkanen /kesk	Erkki Pulliainen /vihr
vpj.	Matti Kangas /vas	Eero Reijonen /kesk
jäs.	Mikko Alatalo /kesk	Pertti Salovaara /kesk
	Leena Harkimo /kok	Timo Seppälä /kok
	Inkeri Kerola /kesk	Harry Wallin /sd
	Reino Ojala /sd	Raimo Vistbacka /ps.
	Reijo Paajanen /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker.